

IN HET KORT

Mogelijke dreigingen van (her)opduikende ziekten bij herkauwers in Vlaanderen.

IN DE KIJKER

Opvallende bevindingen in het veld of vanuit de autopsiezaal van DGZ.

IN BEWEGING?

Trends in de programma's en belangrijke ziekten bij de herkauwers.

Nr.004

TWEEDE SEMESTER 2019

DGZ & MCC hebben oog voor herkauwers

Wat zijn de actualiteiten voor herkauwers in Vlaanderen, wat kwam er binnen in de autopsiezaal, hoe evolueren herkauwersziekten?

IN HET KORT

Besnoitiose: Sinds de start van het Veepeilerproject eind 2018 werden al meer dan 2000 ingevoerde runderen uit risicolanden onderzocht op besnoitiose. Voorlopig blijft de teller op 3 positieve dieren staan. Daarnaast voert DGZ nog steeds verder onderzoek uit op de Vlaamse contactbedrijven van een Waals besmet bedrijf.

Blauwtong: Ons land blijft beperkingsgebied voor blauwtong serotype 8. Sinds de eerst gedetecteerde uitbraken in de winterscreening 2018-2019 kwamen er nog enkele nieuwe gevallen aan het licht. De teller staat voorlopig op 14 gevallen, waarvan sinds kort een eerste in Vlaanderen (provincie Antwerpen). Het valt nog af te wachten of dit aantal verder zal stijgen in de huidige winterscreening. Tot nu toe werd nog geen melding gemaakt van klinische symptomen in ons land.

IN DE KIJKER

Uitbraak *Histophilus somni* bij volwassen vee veroorzaakt artritis en sterfte

In het najaar van 2019 werd in de autopsiezaal een volwassen vleesveekoe binnengebracht die 3 weken ervoor een keizersnede had ondergaan. Na de keizersnede was de algemene toestand van het dier snel achteruit gegaan: ze kreeg opgezette gewrichten, raakte niet meer recht en had een versnelde ademhaling en lichte zenuwsymptomen. Bij de autopsie viel vooral het beeld op van een fibrineuze polyarthritis. Verder werd fibrineus beleg op het hartzakje (foto a volgende pagina) en het oedemateus uitzicht van de hersenvliezen (foto c volgende pagina) vastgesteld. Om de situatie ter plaatse verder te kunnen evalueren, bezocht een DGZ-regiodierenarts het bedrijf. Ons advies was: via de juiste monsternamen tot een diagnose komen om zo een plan van aanpak op te stellen.

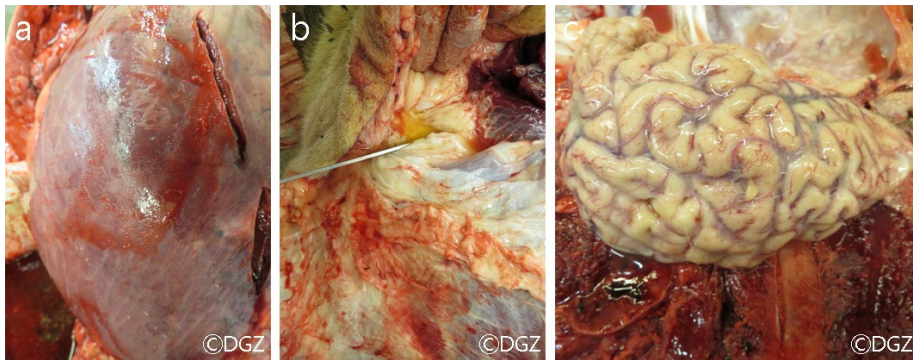
Veescop? DGZ ondersteunt, ook in opdracht van het FAVV, veehouders en dierenartsen bij de bestrijding, monitoring en preventie van dierziekten.

Deze editie rapporteert over de laatste 6 maanden van 2019.

>> ZIE VOLGENDE PAGINA

De veehouder en zijn bedrijfsdierenarts meldden hierna nog meerdere gevallen met 'griepachtige kenmerken', gaande van koorts en hoest tot stijfheid en manken als gevolg van opgezette kogelgewrichten. 3 dieren stierven: 1 koe met buikvliesontsteking en 2 jonge dieren die niet meer recht konden.

Omdat het bedrijf veel dieren aankoopt voor afmest, was er een vermoeden van *Histophilus somni*. Het onderzoek via cultuur van gewrichtsinhoud, pericard, nier, long, hersenen en hersenstam kon dit echter niet definitief bevestigen. We weten dat de kiem in gewoon bacteriologisch onderzoek kan gemist worden, omdat ze in cultuur heel traag groeit. Daarom werd ook een swab van de gelige gewrichtsinhoud (foto b) verder onderzocht via PCR *Histophilus*. Deze testte duidelijk positief wat leidde tot de beslissing voor het plan van aanpak: een stalvaccinatie voor *Histophilus somni* opstarten.

a) Fibrineus beleg op het hartzakje (pericard)
b) Gelige gewrichtsinhoud
c) Beleg op de hersenvliezen, typisch voor *Histophilus somni*

PCR aangewezen voor snelle opsporing van *Histophilus somni*

Histophilus somni is een gramnegatieve bacterie die behoort tot de groep van de Pasteurellaceae. Ze wordt als een ziekteverwekker gelinkt aan ernstige luchtwegaandoeningen bij kalveren en runderen. Sedert de start van de Griepbarometer werd de kiem teruggevonden in meer dan 23% van de monsters genomen bij griepuitbraken. Een infectie met *Histophilus somni* kan zich via de bloedbaan ook verder verspreiden naar andere organen zoals de hersenen waar ze een typische vorm van hersenvliesontsteking (trombotische meningo-encephalitis, ook 'Sleepers disease' genoemd) kan veroorzaken. De kiem kan zich in het centraal zenuwstelsel nestelen, maar ook in de gewrichten, de hartspier en het middenoor. Voor een goede aanpak is het belangrijk een snelle en juiste diagnose te stellen. Gezien de moeilijke en trage groei in cultuur kan dit het snelst via PCR op een longspoelsel of een orgaanmonster. Na de diagnose is het belangrijk om blijvend preventief aandacht te hebben voor de bacterie via algemeen management (aankoopstrategie!) en vaccinatie.

IN BEWEGING?

Programma / Ziekte	Meting	2018 (jul-dec)	2019 (jan-jun)	2019 (jul-dec)	Trend
BVD	% vrije bedrijven	97,3%*	98,4% *	98,8% *	↑
	% IPI's geboren	0,080%	0,031%	0,034%	-
	aantal geïnfecteerde bedrijven	90	48	44	↓
IBR	% vrije bedrijven	84,6%*	88,9%*	91,9%*	↑
	verlies vrij statuut	12	49	24	↑!
ParaTBC	deelnamegraad	94%*	95,4%*	93,8%*	-
	niveau A	91%*	91,2%*	89,4%*	-
<i>Neospora (serum)</i>	antistoffen positief	8,5%	9,6%	7,7%	-
<i>Salmonella (serum)</i>	antistoffen positief	8,8%	5,0%	5,4%	-
<i>Ostertagia (melk)</i>	antistoffen positief	32,4%	28,8%	18%	↓~
<i>Mycoplasma (serum)</i>	antistoffen positief	19,1%	30,3%	14,5%	↓
Seizoensgebonden programma's/ziektes					
Abortusprotocol	aantal foetussen	1.472	2.257	1.625	↑
Griepbarometer	aantal inzendingen	304	239	353	-
Leverbot	antistoffen + tankmelk	40,5%	30%	38,4%	-
Autopsie	aantal runderen	545	420	481	↓

* : Situatie op respectievelijk 31 december 2018, 30 juni 2019 en 31 december 2019
- : Situatie stabiel ! : Ongunstige trend ~ : Seizoensgebonden

Cijfers gebaseerd op beschikbare gegevens op 10/01/2020.